

SLOVENEVEC

Političen list za slovenski narod.

Narednino in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisil se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semenskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

• a pošiljatelj:

za

selo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
šetri » » 6 » 50 »
mesec » » 2 » 20 »

V upravništvu prejemanj:

za

selo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
šetri » » 6 » — »
mesec » » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 101.

V Ljubljani, v torek, 5. maja 1903.

Letnik XXXI

Nemška zmagaja v Brežicah.

S Spod. Štajerskega, 1. maja.

Po toči zvoniti baje nič ne pomaga... Ne mešajmo torej po stvari, ki je zasmrđela v ponedeljek dné 22. aprila t. l. po breškem okraju in se imenuje nemška zmaga.

A, kaj zmaga! To ni zmaga v onem ponosnem pomenu besede, to je prav navadno nasilstvo, omogočeno po naših razmerah in pa po našem zastarelem in neugodnem zakonu za okrajne zastope; tem faktorjem prišlo je na pomoč še pri vseh boljših narodnih zaničevanju izdajstvo in pa — bodimo odkritosrčni — deloma naša brezbriznost.

Naš okraj je popolnoma kmečki okraj, in tudi naše Brežice so popolnoma kmečke, kar ne more nihče zanikati, posebno če je videl v poletnih večerih črede breških bikov in krav, ko se vračajo s pašne in po naši glavni ulici z zvončki žvenketajo in puščajo na tlaku one za Brežice karakteristične kupčke.

Veleposestva, kmečkoga veleposestva, skoraj da nimamo.

Veleposestniki so pojedini lastniki gradov, koje je nekđaj gradilo naše slovensko ljudstvo.

Med njimi je poleg kneza Windischgraetza tudi lastnik breškega grada, grof Attems; volil je z breškimi Nemci, v zahvalo za sitnosti, koje so mu ti priredili gledé Hrastince itd.

Ljuba konsekvenca — kje si doma?!

O pišečkem grofu — pardon — baronu pa ne govorimo, ker bomo imeli svoj čas, ko zasede toliko zaželeni okrajni prestol, prav primerno priliko, posvetiti mu več vrtic, kot bi danes mogoče bilo.

Med veleposestniki je »Južna Železnica« — križ čez njo, saj vemo, kako je!

Tudi znana krška bogatašinja je veleposestnica — seveda nemška — ker obstoji njeno bogastvo iz samega nemškega denarja — s Kranjskega.

Veleposestva imajo slednjič nekatere trgovske obitelji; slovensko ljudstvo redi vse naše nemške trgovce, polni jim bisage — in ker je naše ljudstvo tako... dobro, da si samo vzgaja in redi in bogati nasprotnike, pač ne zasluži drugega, kakor da ga ti nasprotniki povsod zaničujejo in teptajo...

Veleposestvo v našem okrajnem zastopu odločuje; mesto Brežice ima debelo tretjino zastopnikov — in kmečke občine tudi eno tretjino — veletržci ne pridejo veliko v poštev; s komur veleposestvo voli, zmaga; tu se ne da pomagati; zakon za okrajne zastope tako določuje.

Le pri nas je mogoč tak zakon; v naprednih deželah bi zakonodajstvo vrglo tak nestvor že davno med staro šaro. Tem potom je prišlo do tega, da bo v našem okraju, ki ima 20.000 slovenskih prebivalcev in morda kakih 40 nemških — Nemeč gospodaril.

Po raznih listih se je že precej pisalo o odpadništvu, ki se je pri teh volitvah pripetilo; no, to odpadništvo ni odločevalo, če ravno so ga naši Nemci drago kupili; a to je največji madež na nemški zmagi, in zmagovalci bi se morali te zmage sramovati.

No, če bi imeli mi druge nasprotnike, ki imajo vsaj nekaj pojma o dostojnosti, smo prepričani, da bi jim ne dopuščala lastna

vest, izkoriščati takih razmer, kakoršne so pri nas, in tudi ne zastarelega, nam krivičnega zakona. Naši nasprotniki pa so drugega kalibra: zmagali so, sramotno zmagali, in to zmago so se slavili in se pri tem obnašali, kakor divja živina.

Nočemo navajati vseh barbarskih činov, nočemo opisovati vseh podivjanih napadov, ker se bojimo, da bi s tem naše mirno, dobro ljudstvo razburili, da bi vzkipele; mi breški Slovenci smo vajeni nemških surovosti, mi se jim smejimo in je zaničujemo ter samo čakamo trenotka, da se našemu ljudstvu odprejo oči... Prišel bo dan plačila.

Nizka je taka zmaga; a še ni jim bila dosti nizka.

Naš gospod c. kr. notar dr. Wiesthaller — kovač te zmage, jo je obesil na najnižji klin; napijal je namreč svojemu pisarju in prijatelju Šolincu, ker ima ta zasluge za že omenjeno odpadništvo, s tem da je obdelaval in konečno par dnij stražil veleposestnika Gorjeniča. To je proslavljal naš gospod c. kr. notar!

Da bo slika še jasnejša, naj omenimo, da se je Šolinc svoječasno štulil v »Narodni dom« — seveda je rojen Slovenec.

Naši Nemci so si pa s to zmago prizadeli tudi smrtni udarec — in to v svoji neumnosti in podivjanosti.

Nabili so namreč na vse slovenske hiše vprašanje: »Ali so Brežice še Vaše?« S tem vprašanjem bi nas nemški tabor rad zaničeval — a kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.

Breško nemštvo je s tem vprašanjem priznalo, da je v Brežicah oni gospodar, ki ima okraj v rokah — to pa ni menda novi nemški okrajni zastop — o ne, temveč naše slovensko ljudstvo. Kolikokrat smo že to trdili, a naše ljudstvo se svoje moči ni posluževalo!

Zdaj pa Nemci sami opozarjajo na to moč slovenskega ljudstva.

Nam je ta izjava naših Nemcev tako dragocena, da je ne damo prej iz rok, dokler ne izve o njej zadnja slovenska hiša — in je popolnoma ne izkorišča.

Pozivamo politično društvo »Sava«, da nam priredi shode, na kojih bomo ljudstvu razložili izjavo naših Nemcev in bomo ljudstvo podučili, kako da naj kaže to svojo moč.

Pozivamo vse zavedne rodoljube, da se ne odtegujejo delu, koje moramo zvršiti; pozivamo pa tudi vse rodoljube, da s svojim vzgledom kažejo, kako da se naj naša moč kaže.

Mi imamo dobre slovenske trgovce!! Ta klic naj odmeva po celem okraju! Ta poziv pa ni namenjen samo našemu kmečkemu ljudstvu, ampak tudi naši inteligenci — od hiše Srebretove — dalje vsem.

Mi imamo slovenske gostilne, slovenske obrtnike! Svoji k svojim!

Tako moramo delati, ker nas Nemci samina to opozarjajo.

In samo s tem delom lahko popravimo svojo dosedanjo malomarnost. Danes še moramo skesano na prsa trkati, čez leto in dan pa moramo reči:

»In vendar je zmaga naša — Brežice so slovenske!«

Dogodki na Hrvaškem.

Iz Zagreba, 4. maja.

Preki sod v belovarskem okraju. Iz Zagreba se poroča, da je bil včeraj v belovarskem okraju proglašen preki sod. Tako je tudi mesto Križevci pod prekim sodom. Vojaštvo je ondi pomnoženo.

V belovarskem okraju so bili pretekla dva dni veliki nemiri. Kmetje so demonstrirali za pravice, ki gredo po zakonu hrvatskemu narodu. Središče nemirov je bil kraj Bogačevci. Kmetje iz cele okolice so se zbrali že v soboto v velikem številu, ker je bila razširjena vest, da pride tja bsn na posestvo Hodroszyjevo. Kmetje in orožniki so se večkrat spoprijeli. Nekaj orožnikov so kmetje popolnoma razorožili. Krajnega predstojnika, pristasa vlade, so kmetje zaprli v neko hišo. V nedeljo so kmetje pa tudi orožniki streljali. Posestvoslovnika Hodroszyja so kmetje naskočili in zavzeli ter so zahtevali, naj se jim izroči ban. Hodroszy je moral v cerkvi prisesti, da ban ni skrit pri njem. Kmetje so pripravljani boriti se do skrajnosti. Ta dogodek zopet pričja, da je v vsi hrvatski narod zašlo skrajno ogorčenje napram protipostavnemu postopanju bana Khuen Hedervaryja in da prej na Hrvaškem ne bo miru, predno sedanji ban ne odstopi in se ne neha kršiti zakon!

Burni prizori v zagrebskem občinskem svetu so se dogodili včeraj. Obč. svetnik Gasparović je stavil predlog, naj se banovemu trgu da drugo ime. Po viharni debati je mažaronska večina ta predlog odklonila. Neki dijak, ki je napravil na galeriji neki mejklic, je bil aretiran. Obč. svetnik Gasparović je tudi interpeliral župana, kdaj bodo zginili mažarski napisi raz kolodvorov. Župan je obljubil, da se ti napisi odstranijo.

Tretji nižjeavstrijski katoliški shod

se vrši, kot smo že omenili, dné 10. in 11. maja na Dunaju, in sicer po naslednjem vspredu: V nedeljo popoldne ob 9. uri v stolnici sv. Štefana služba božja, popoldne ob 2. uri se otvori ustanovno zborovanje. Od 3. do 5. ure zborujeta nato sekciji za socialne zadeve in šolstvo, ob polu 8. uri se pa prične prvo slavnostno zborovanje. Naslednji dan dopoldne in popoldne do 7. ure so zborovanja posameznih sekcij: organizacija, tisk, katoliško življenje, šolstvo. Ob 7. uri se otvori zadnje slavnostno zborovanje, ki mu sledi komers. Prvi dan dopoldne se snidejo k posebnemu zborovanju tudi katoliški časnikarji. Kolikor se dá soditi po dosedanjih pripravah in prijavah, bo shod impozantna manifestacija katoliške zavesti.

Ogrska obstrukcija.

Ministerski predsednik Szell je hotel včeraj spraviti opozicijo v precejšnjo zadrego. Naznanil je namreč pričetkom seje, da mu ni nič več do tega, če se poročilo računskega dvora o sedanjem brezbudgetnem stanju natisne, razdeli mej poslance in razpravlja v zbornici, posebno ne po dovolitvi indemnitet. Opozicija se pa s tem ni dala premotiti, ker bi ji bilo vzeto iz rok močno orožje. Govorniki so namreč naglašali, da je vloženih že pet protipredlogov, o katerih se mora vršiti razprava. Predsednik grof Apponyi pa je izjavil, da se ne čuti opravičenega zaključiti razprave o Szellovem predlogu, dokler se ne izjavijo predlagatelji. Szell torej z gorenjo izjavo ni dosegel svojega namena.

Dve napitnici.

Minulo nedeljo sta angleški kralj Edward in nemški cesar Viljem skoro istodobno napivala, prvi Loubetu in Franciji,

drugi pa Viktorju Emanuelu in Italiji, oziroma nadaljnemu obstoju trozveze. Pri gala-obedu v Parizu je namreč predsednik Loubet napil kralju. Zahvalil se je za obisk, ki je pojav prijateljskih odnosov, obstoječih mej obema deželama. Ti odnosi naj postanejo čim iskrenjeji za razvoj novih skupnih interesov in za svetovni mir. Kralj Edward se je zahvalil na lepem vsprejemu. On pozna Pariz že iz otroških let in je vsikdar občudoval to lepo mesto in duh njega prebivalcev. Srečnega se čuti, da more ob tej priliki še tesneje sklopiti vezi prijateljstva mej obema deželama. Njegova želja je, da bi skupno napredovali na potu civilizacije in miru. Napiva predsedniku republike in v blaginjo in veličino Francije. — V Rimu pa je pri dvornem obedu dejal kralj v napitnici na svojega nemškega gosta, da je današnji sestanek novo ojačenje skupne volje Nemčije in Italije, da svoja prizadevanja in složno delo pod aspiracijami vzajemne zveze porabi v prilogo miru. Cesar Viljem je odgovoril, da vidi v vsprejemu potrdilo za to, da italijanski narod s polno simpatijo čuva zvezo mej obema narodoma ter da želi nespremenjeno daljno trajanje trozveze. Tretjega člana v tej trodržavni zvezi vladarja niti z besedico nista omenjala.

Krvav 1. maj v Braševem.

Iz Budimpešte prihajajo še le sedaj poročila o dogodkih 1. maja v Braševem, kjer je prišlo do krvavih spopadov mej delavstvom in policijo ter vojniki. Policija je namreč delavcem prepovedala nameravani obhod po mestu. Ker se je pa v kljub prepovedi zbralo na javnem prostoru 4—5000 delavcev, je prišla nadnje policija ter jih razgnala z golimi meči. Ranjenih je bilo več oseb, dva delavca sta pa prišla pod konje policistov, ki so jim zlomili noge. Aretiranih je bilo več delavcev. Nato je prišlo pred mestno hišo kakih 4000 rumunskih delavcev, ki so zahtevali, da se aretirani izpuste. Položaj je postal tako resen, da so pozvali vojaštvo, ki je razgnalo demonstrante. Sedaj so pa stopile v akcijo še žene rumunskih delavcev. Z oken so vlivale na policiste vrelo vodo. Več stražnikov je dobilo znatne opekline. Mestno hišo morajo še sedaj stražiti vojniki. Ponovitev nemirov pričakujejo v bližnjih dneh.

Bolgari in atentati v Solunu.

Velezanimiva je izjava bolgarskega oficioznega lista »Večerna Pošta« v zadevi zadnjih dinamitnih atentatov v Solunu. List namreč piše: »Nikakor ne odobrujemo napadov v Solunu in pomilujemo vse, ki so kakorkoli oškodovani, kakor tudi one, ki jih je obupnost dovela do takega sovraštva napram človeštvu. Vsekako pa je napad v Solunu bojni klic za evropsko ravnodušnost, krvav protest proti mejnarodnemu cinizmu, ki mu pravijo evropski koncert.« Mej vrstami se torej bere, da bolgarski oficiozni krogi v tem smislu odobrujejo atentate, ker je pričakovati, da bodo vzbudili iz letargije evropske diplomacije.

List »Dnevnik« piše v tej zadevi: »Makedonski dinamitarji so hoteli pokazati svetu, da dandanes nikomur ni mogoče živeti v Makedoniji, da je dinamit, s katerim razpolagajo, več vreden kot sto konzularnih poročil.«

Se jasneje se razvidi stališče Bolgarov napram makedonskemu gibanju iz poročila nekega vstaškega vodje, ki pravi, da mu je na potu čez bolgarsko mejo rade volje pomagalo vojaštvo in orožništvo, učiteljšče v Küstendilu jim je pa bilo popolno na razpolago in jih je preskrbelo z vsem potrebnim.

»Wiener Allgemeine Zeitung« pričbuje izjavo nekega bolgarskega državnika, ki je dejal, da bi bila velika napaka, ako bi se hotelo krivdo za delovanje makedonskih odborov naprtiti bolgarski vladi, ki nima niti najmanjše zveze z vstaškimi odbori. Jasno je, kaj hočejo ti odbori: intervencijo in sicer intervencijo za vsako ceno bodisi od Bolgarije ali pa od vevlasti. Odbori provo-

5h 45 h

cirajo klanja, da dosežejo intervencijo. Bolgarska vlada ne bo ganila prsta, da bi podpirala vstaje. Prihodnji dnevi bodo prinesli vest, da so se izkrcali iz vojnih ladij pred Solunom avstrijski in ruski mornarji. Z vojnimi ladjami pred Solunom se ne namerava napraviti moralnega pritiska na Turčijo, ampak na makedonske odbore. Diplomacija sicer odklanja intervencijo, a časih se stvari drugače zasudejo, nego računajo gospodje pri zeleni mizi. V kratkem bodo batalijoni raznih velevlasti korakali v Solun.

Iz brzovjark.

Avstrijska kvotna deputacija je imela danes prvo ustanovno sejo. Poročevalcem je odbran baron Schwegel. — Češki glas o položaju. »Hlas Naroda« naznanja, da Čehi zopet kmalu pridno z obstrukcijo. »Nar. Listy« pa pišejo: Koerber lahko zaključi ali razpusti državni zbor, ne bo pa zlomil češkega upora. Čehi se ne smejo več pogajati, ampak delati. — Grof Potocki se neki brani sprejeti namestniško mesto in podpira kandidato grofa Badenija. — Nemški cesar v Vatikanu. Predvčeršnjim popoldne so iz pruskega poslanstva obiskali papeža nemški cesar, cesarjevi Viljem in princ Eitel Friderik. Papež je poklonil cesarju delo v mozaiku, predstavljajoče Forum romanum; istotako princema dela v mozaiku, predstavljajoča Angeljski grad in Fontano Trevi. — Obisk pri papežu je trajal 27 minut, na kar so cesar in princ obiskali kardinala Rampolla. Dvajset minut sta se papež in cesar Viljem sama pogovarjala. Pogovor s princema je trajal 7 minut. — Angleški kralj je včeraj opoldne odpotoval iz Pariza preko Cherbourga na Angleško. Predsednik Loubet, vsi ministri ter predsednika zbornic so sprejeli kralja do kolodvora. — V kratkem odpotuje angleški kralj v Potsdam, v avgustu pa v Petrograd. Car mu v jeseni vrne obisk.

Dnevne novice.

V Ljubljani 5. maja.

Izjava v zadevi dogodkov v Brežicah. V zadevi zadnjih dogodkov v Brežicah je imel odbor katoliškega polit. društva za brežiški in sevniški okraj »Sava« 4. t. m. v Brežicah sejo, pri kateri se je sklenilo sledeče: 1. Z ozirom na volitve za okraj zastop v velikem posestvu brežiškega okraja obžaluje katoliško politično društvo »Sava«, da so se našli možje, kateri so se rajše zdržali te velevažne volitve ali pa celo glasovali z našimi narodnimi nasprotniki, kakor da bi bili varovali pravice slovenskega katoliškega naroda. S tem svojim postopanjem so pripomogli našim nasprotnikom do zmage. 2. Društvo »Sava« obsoja neopravičene izgrede naših nasprotnikov proti mirnim Slovincem. Brez vsakega povoda so napadli naši nasprotniki »Narodni doma« in mestno župnišče v Brežicah ter pobili šipe na obeh poslopih. 3. Z vso odločnostjo zavrača »Sava« očitjanje naših nasprotnikov, da so imenovane izgrede provzročili Slovenci. Dokazano je, da ni nobeden Slovenec na nikakšen način napadel odhajajočih Nemcev. Največja nesramnost je torej, če pišejo nemški, nam Slovincem sovražni listi, da so začeli izživljati Nemce brežiški Slovenci. — Odbor »Sava« v Brežicah 4. majnika 1903.

Iz Brežic se nam piše: Največja predrznost, ki se more misliti, je v tem, da so Nemci zdaj djali na zatožno klop najvrlejše brežiške Slovence, samo da bi se sum zvrnil na nje, češ, da so oni izživljali Nemce, ko so odhajali po noči na kolodvor. sodnijska preiskava bo pokazala, da so vsega krivi izživljajoči Nemci in nemškutarji, katerih eden, sin slavno znane nemške rodbine Faleschini, je sedel v preiskovalnem zaporu. — Pri volitvi načelnikštva novega nemškega okrajnega odbora za brežiški okraj dne 4. maja so bili izvoljeni z 20 (nemškimi glasovi) proti 8 slovenskim (4, oziroma 3 Slovenci so ostali doma) glasovom: za načelnika gosp. baron Moscon, na njegovega namestnika: Bruckmüller. Izmed 6 odbornikov je 5 nemških Brežčanov; enega Mihaela Zevnik iz Kapel, je morala večina vzeti iz srede kmetiskih zastopnikov. To je pravica: edina nemška občina Brežice bo zapovedovala osemnajstim slovenskim kmetiskim občinam! Knez Hugon Windischgrätz, izvoljen v okrajni zastop od nemške večine veleposestnikov, se je tudi te volitve vdeleževal in volil strogo z nemško narodno stranko.

Turčija v Bosni. Z ozirom na napade proti serajevskemu nadškofu dr. Stadlerju objavlja zadnji »Katoliški list« nekaj zanimivih podrobnosti, ki zelo razsvetljujejo bosenske razmere. Tistega »velikega shoda«, na katerem so serajevski Hrvatje obsodili nadškofa, sploh ni bilo, ampak gimnazijski profesor dr. Tugomir Alaupović je bil na sestanku skupaj še s šestimi drugimi, od katerih so samo štirje iz Bosne, in od teh so se nekateri izjavili, da ne soglašajo z izjavo in da je ves sestanek samo »čorbine čorbe čorba«. V Zagreb je prišel Osman Nuri Hadžić, kateri je nagovoril uradnike in dijake, da delajo proti Stadlerju. Mnogo let že ni v vrhbosenski nadškofiji prestopila nobena oseba v katoliško cerkev, ker vlada to zabranjuje. Pred mnogimi leti se je hotela neka muslimanka dati krstiti. Bila je v hiši neke katolikinje, da se poroči. Muslimani so pa obkolili hišo in hoteli ženo s silo odvesti. Nadškof je poslal kanonika dr. Jegliča, sedanjega knezoškofa ljubljanskega, da vidi, kaj je na stvari. Dr. Jeglič reče policiji: »Kako morete dopustiti, da muslimani s silo prihajajo v naše hiše? Če smo kaj krivi, imate sodišče, pa nas sodite, mi se bomo že branili.« Na prošnjo policije izroči Jeglič mohamedanko policiji proti obljubi, da bo mogoče drugi dan vložiti pritožbo pri policiji. A katoličani so bili prevarani. Drugi dan niso pustili dr. Jegliča blizo. Muslimani so nabrali brž nekaj denarja in so našli nekega Alija, ter s silo mohamedanko z njim poročili! Od tistega časa nadškof Stadler postopa opreznje v teh stvarih. — Vlada bi morala braniti osebno svobodo, a jo pomaga zatirati. Če hoče mohamedanka postati katoličanka, bi morala vlada braniti njeno osebno varnost, a mohamedanka mora bežati, da je Turki ne ubijejo, in potem drži še vlada z njenimi preganjavci! Predlanskim je hotela neka deklica iz Mostara prestopiti h krščanstvu. Vlada je zabranjala in kaznovala vsakega, kateri jo je slučajno na poti srečal in ji odgovoril na vprašanje, kje staneje škof. In takrat se ni nihče oglašil, da preganjajo katoličane. Čuje se, da hodijo muslimani k baronu Kučeri in da jih on kliče k sebi še celo iz Hercegovine. Bogve kake naklepe delajo zdaj, a to jim že smemo reči, da bo vsestransko pojasnjenje te zadeve le v korist katoliški cerkvi, katera mora biti svobodna tudi — v Bosni!

Osebnosti. Stavbinski adjunkt g. B. Kötthel je iz Gorice prestavljen k c. kr. železniškemu stavbinskemu uradu na Jesenicah, odkoder je premeščen gosp. Hubert Borowiczka v Split. — C. kr. gozdni oskrbnik g. Ethin Schollmayr v Gmundnu je pozvan v poljedelsko ministerstvo.

Beračica Marija Strle — contra dr. K. vit. Bleiweis - Trsteniški. Zopet se je moral oglašiti dr. Bleiweis v zadevi deželne bolnice in konstatirati, da glasilo napredne stranke laže o bolnišnici. A kaj so zdaj naredili v uredništvu »Sloven. Naroda« s predsednikom svojega izvrševalnega odbora? Postavili so ga na laž! Proti njemu namreč citirajo izjavo — neke beračice, katera je rekla, da hrana v bolnišnici ni bila po njenem okusu. Ostrmeli smo, ko smo to čuli in videli, s kakimi medicinskimi avtoritetami stavijo dr. Bleiweisa na isto stopinjo pri »Narodu«! »Narod« je priobčeval dolge povesti o krivicah, ki se gode v bolnišnici. In vedno se je delal, kakor bi to pisal človek, ki je izkusil in videl in pokusil. A v resnici je bilo vse le zlagano. Usmiljenkam sploh svetujemo, naj nikar ne puste tistega »Narodovega« dopisnika — Malovrha v kuhinjo inspiciat! Ta človek se tudi ni upal samega podpisati, ker je vedel, da bi se svet smejal, če bi bral, da on kritizira gospodarstvo v bolnišnici. A nekdo se je vendar moral podpisati pod neko izjavo, katera naj izpodbije izjavo, podpisano od dr. Bleiweisa. In iztaknili so beračico Marijo Strle, katera pravi, da ni tako, kakor trdi dr. Bleiweis. Strokovnjaške besede te liberalcem toli imponujoče kapacitete sta slišala dva nič manj medicinsko izobražena strokovnjaka, namreč liberalni Jaka in pa njegov bratec Repe na Bledu. Ta dva sta vedeželnemu svetu naznanila, da je beračica Marija Strle lastnostno izrekla, da ona ni kontent z bolniško hrano! Nam je sicer vseeno, komu liberalci

več verjamejo, ali dr. Bleiweisu ali pa beračici — nam n. pr. sta obe izjavi enakovredni — a sledeče bi radi dali na razmislek p. t. gg. liberalcem. Dr. Bleiweisu najpreje svetujemo, da naj svetu pokaže, ali je načelnik izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke v resnici, ali samo na papirju. Če ima res kaj oblasti, naj odpravi škandalozne razmere v časopisju svoje stranke. Ali ne morete res nič proti »Narodu«, da vašo medicinsko avtoriteto na tak način kompromitira? Metlo v roke, gospod Bleiweis! Zdravniki ukazujejo bolnikom dieto — in tak gre potem in zabavlja čez usmiljenke, da mu niso hotele dati jesti, kar in kolikor je hotel! In dobi se list, ki stopi na stran takih »bolnikov«! Deželnemu odboru pa priporočamo, da se naj izvede brezobzirna disciplinarna preiskava proti dr. Bleiweisu, in sicer ne le glede bolnišnice, ampak tudi glede drugih zavodov, katere vodi. S svojimi nepopolnimi popravki je dr. Bleiweis dokazal, da nitoliko informiran, kolikor bi moral biti vodja deželne bolnice. Dalje zahtevamo, da se objavijo izjave vseh primarijev in da pride vsa zadeva v prihodnjem zasedanju deželnega zbora v temeljit pretres in da se tam razkrije brezobzirno tudi moralna kvaliteta individuov, ki napadajo deželno bolnico po listih. Liberalnemu Jaki Peternelu pa lahko povemo, da je hrana v deželni bolnišnici mnogo boljša, kakor pa v — njegovi restavraciji v Zagoricih na Bledu in tudi — precej cenejša! Kadar bo Jaka Peternel ravno tako, kakor usmiljenke, dajal »šnicel«, beefsteak, hašé, svinjsko pečenko itd. po 29-6 h 10 dekagramov, kadar se bo pri njem dobil porcijon govedine po 12 h, zemlja za poldrugi vinar, prežganka za 2 h in pol litra dobrega vina po 24 h — prosimo: vinarjev, ne krajcarjev — perilo in postrežbo pa zastoj, kadar bo on tako na deželi stregel gostom, kakor usmiljenke bolnikom v mestu, — takrat se naj pa zopet oglasi blejski Jaka — in na Bled bo prišlo mnogo več tujcev!

Napadalec pobegnul. Janez Rozman, kovac v Ivanči gorici pri Zatičini in kovaški pomočnik Franc Lavrenčič sta se v kovačnici pri pijaci žganja sprla in je Rozman v jezi zagrabil kladivo in vdaril Lavrenčiča trikrat po glavi, da ga je težko ranil. Rozman je iz strahu pred kaznijo pobegnul.

Padec s strehe. Tesar Mihael Zele je včeraj v St. Petru na Krasu mej delom padel s strehe in zadobil težke notranje poškodbe. Pripeljali so ga v bolnico.

Na c. kr. rudniški šoli v Idriji ste razpisani dve učiteljski mesti za moški učni moči in eno mesto za žensko učno moč. Prošnje naj se vložijo takom štirih tednov na c. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji.

Prepovedani izvoz prešičev. Valed razglasa kr. deželne vlade v Zagrebu je zaradi svinjske kuge prepovedano na Hrvaško-Slavonsko uvažati prašiče iz političnega okraja Rudolfovo na Kranjskem.

Nesreča v premogovniku. V deželno bolnico so pripeljali Matevža Hribarja, premogokopa v Trbovljah. Dne 3. t. m. je v premogovniku ponesrečil. Padla je truga na njega in mu izbila zobe ter ga na glavi hudo poškodovala.

Poboj. Franc Kočar, posestnikov sin v Smartnem ob Savi, je včeraj popoldne pred neko gostilno v Smartnem udaril fanta Janeza Delčiča s kolom po glavi in ga nevarno ranil. Imela sta poprej med seboj v gostilni prepir.

Izgubila se je 50 let stara omožena Marija Slabe iz Ivanjega Sela na Notranjskem. Mož jo je pred več časom spodil od hiše, potem je postala pa slaboumna. Dne 16. aprila t. l. je šla iz vasi proti Logatcu, pa se ni do sedaj še vrnila. Prosi se, ako bi se kje našla, da se pošlje nazaj v Ivanjeselo pri Rakeku.

Družba papirnic »Leykam Josefsta« je imela v upravnem letu 1902 čistega dobička 586.110 kron, od katerih se bo 550.000 kron dalo za odpis pasiv, ostalo pa upisalo na nov račun. Dividend se po tem poročilu ni nič razdelilo in kakor pravi poročilo, se dividende tudi za l. 1903 ne bodo delile. Pasiv je 8.310.000 kron, aktiv pa 8.928.000 kron.

1. maj v Idriji. C. kr. rudniška direkcija je dala na prosto, da lahko za ta dan vzame odpust, kdor hoče. Počivalo je okoli 450 delavcev. Zjutrajnjega obhoda se je vdeležilo okoli 200 oseb, popoldanska veselica pa je bila prav dobro obiskana.

Iznajdba našega rojaka in Amerikanci. Za izkoriščenje iznajdbe našega rojaka častnika K a u d i č a, ki je iznašel napravo hitrega osedlanja, se je ustanovila v New Yorku akcijska družba s kapitalom 200.000 dolarjev.

Toča pobila je dne 3. t. m. v Račjem Selu, Ševmer, Samrgu, Iglenuku na Dolenjskem. Padlo jo je toliko, da so bila še par ur potem polja bela toča.

Iz Novega mesta se nam poroča, da so tam 3. t. m. popoldne ob 4 uri imeli prvo nevihto letos z gromom, bliskom in točo. — V Poslicah pri Toplicah zasledili so v gozdih kneza Auersperga pet medvedov in 9 volkov, ki jih je bržkone sneg iz Hrvatije pripodil. — 4. t. m. umrl je v Novem mestu vpk. dež. sod. nadsvetnik Janez Logar previden s svetimi zakramenti. N. v. m. p.!

O ognju v Mateni se nam poroča: V nedežno popoldne je tresnilo v Mateni pri Ljubljani v Juhov hlev. Mlado kobilo je na mestu ubito, drugo živino so rešili. V hipu sta bila hlev in pod v plamenu. Kmalu je bilo pri rokah šest brizgalen iz okolice, s katerimi so neutrudno gasili. K sreči je pomagal tudi nalih in ugoden veter, da se je ogenj omeil. Posestnik je bil zavarovan pri banki »Slavija«.

»Dekliška čast pred sodiščem«. Glede na ta članek se nam piše z Dolenjskega: Jeli častno ali nečastno v ljudskih očeh, če dekleta sprejemajo faute pri oknu po noči, vam pričaj sledeče: Nekoč pride na okno poštenega dekleta trkat ponočnjak. Dekle se ni oglašilo, še manj okno odprlo. A bila je vsled tega, da se je sploh kak ponočnjak drznil na okno trkati, sila žalostna in v skrbi, češ kaj bo svet o meni mislil, če se to izve, ker to je pri nepokvarjenih, poštenih ljudeh povsod splošno mnenje, da je nečastno za dekleta tako vasovanje, kar ljudje izražajo zlasti s tem, da razločujejo med poštenimi in nepoštenimi dekleti. Liberalci seveda tega razločka ne poznajo. Ta čut je v njih zatrt. Sicer hočejo duhovnike vedno sramotiti s tem, da jim podtikajo take pregrehe. Sami sebe pa izgovarjajo, češ da je to »najnedolžnejše veselje«. Sicer pa na deželi največ krvavih pretepev in umorov med fanti nastaja ravno vsled vasovanja, in kdor to kakorkoli podpira in izgovarja, je zločinec nad javno moralo.

Socialnodemokratiški ulomilci. V društvenih prostorih katoliškega delavskega društva v Mariboru (v privatni hiši) vršil se je 2. maja društveni shod krščan. soc. železničarskega društva »Prometna zveza«. Kljub temu, da je bilo na vabilih zapisano, da imajo pristop samo povabljeni, poskušali so socialni demokratje udreti v zborovalni prostor, kar se jim pa ni posrečilo. Pustilo se je k shodu samo 9 socialnih demokratov, ki so o »Prometni zvezi« širili okoli neresnične vesti, da se jim tako da prilika ponoviti obrekovanja. Do 10. ure zvečer se je shod mirno vršil, ob tem času pa so bila neka zaprta vrata dvignjena iz tečajev in zborovalec se je pokazal čuden prizor: na hodniku in stopnicah je bilo polno socialnih demokratov, ki so hoteli s silo udreti v zborovalni prostor in shod razbiti. Policija je bila hitro na mestu in je preprečila nadaljne silovitosti. Načelnik soc. dem. tolpe je bil neki znani pretepač Mayer po domače »Wildmayer«. Ulomili so skozi neka vrata, ki se že tri leta niso odpirala in so se v ta namen poslužili »vitriha«. Rodbino hišnikovo so oropali svobode, da so mogli izvršiti svoj naklep, samo hišnikovemu sinu se je posrečilo uiti in obvestiti policijo. Zadeva bo imela zaključek pred — sodiščem, ves dogodek pa pričča o tem, s kakimi sredstvi se bore izvestni rudečkarji.

Ljubljanske novice.

Profesorja Simona Rutarja so pokopali danes popoldne v rakev slovenskega pisateljskega društva pri sv. Krištofu.

Javna telovadba. K včeršnjemu poročilu o javni telovadbi ženskega telovadnega društva omenjamo še, da so veliko zanimanja vzbujale tudi vaje na konju in drogu, ki so se izvrševale pod spretnim vodstvom gđ. Viktorije Svetek in gđ. Kajzeljeve.

Prijeti tat. V prodajalnici Marije Medic na sv. Petra cesti št. 2 je danes popoldne ukradel brezposelni čevljar Ferdinand Ilinčič iz Tolmina čevlje in jih hotel odnesti, kar pa je prodajalka opazila in poklicala policaja, da ga je prijel in mu čevlje odvzel. Ilinčič je bil prišel v prodajalnico beračit in je bil pijan.

Na včerajšnji letni semenj je bilo prignanih 1067 konj in volov, 216 krav in 47 telet, skupaj 1330 glav. Kupčija je bila za pitane vole srednja, za plemenske vole in konje pa živahna. Kupcev je došlo veliko ptujih in domačih.

Ogenj pri Koslerju. Danes popoldne je bil alarmiran oddelek ljubljanske požarne brambe, ker je v skladišču v kleti Koslerjeve pivovarne nastal ogenj, ki je povzročil toliko dima, da se ni moglo hitro priti do

ognja in so radi tega morali poslati po ljubljanske gasilce. Nevarnosti za tovarno ni.

O Salezijanskem zavodu na Rakovniku. Kdor stopi danes v ta nekdanj duhovskim in pozneje posvetnim gospodarjem pripadajoči gradič, najde v njem mnogo spremenjenega. Dvoje čedno uravnanih poti, ob katerih eni stojita celo dve mali vili, je speljanih do gradu. Pred gradičem opazimo na prvi hip razširjeno dvorišče, kajti obgrajni zid so pomaknili kake 4 metre naprej proti vrtu. Tam je prostor za igre salezijanskih gojencev. Še večjo pozornost pa vzbudi novozgrajeno poslopje na južni strani dvorišča. Tam sta nastanjeni dve šolski sobi, dve spalnici in umivalnica. Vse urejeno po predpisih, snažno, svetlo in zračno. V gradiču samem imamo staro razdelitev, toda na hodniku je nekaj novega: Kapela se obiskovalcu kaže v razširjenem obsegu, a kar je še zanimivejša: v tej kapeli je novi kip Matere božje, pravo mojstersko delo. Če opazuješ to Marijino in Jezusovo podobo in zlasti nju obraz in oči, skoro meniš, da imaš živo podobo pred seboj. Vse drugo — tabernakelj je tudi nov in čedno napravljen! — pa potrebuje še popolitve. Temu altarju manjka pa še marsikaj, kar se oprave i. dr. tiče. No, polagoma bodo že našla se sredstva, da se ta za službo božjo odmerjeni prostor namenu primerno popolni. — Gojenci se podučujejo v ljudskošolskih predmetih, pripravljajo se celo v predmetih za II. gimnazijski razred, kdor pa ima veselje, nudi se mu tudi prilika učiti se petja in godbe. Ob četrtkih je pouka prost dan in takrat se mladi »grešniki« zabavajo pod nadzorstvom z različnimi primernimi igrami. Gg. Salezijanci so se lotili težavnega dela, a tem bolj je hvaležnega, zato so vredni, da se jih podpira. Njih namen je eminentno človekoljubnega značaja, a izvršiti ga je moč kajpada le s samozatajevanjem in denarnimi žrtvami. V poslojpu samem je še marsikaj preurediti, n. pr. napeljati vodo studenčnico v notranje prostore, napraviti kako kopel ali kaj podobnega, a to je moč le polagoma izvršiti. Obnašanje gojencev je zelo ugodno in priča da se zasajajo nauki v rodovitna tla.

Častniškega slugo pogrešajo. Gottfried Prügger, častniški sluga pri c. in kr. stotniku v generalnem štabu Emilu Kreneisu se od 30. aprila pogreša. Navedenega dne zvečer bi se bil moral odpeljati za svojim stotnikom v Innschen na Tirolskem, pa se ni odpeljal, ker so dobili njegovo potno nakaznico in druge reči, katere je moral vzeti seboj, še v njegovem stanovanju na cesti v mestni log št. 11. Ker je večkrat govoril v družbi svojih znancev, da bode šel v Ameriko, je mogoče, da je dezertiral, mogoče pa je tudi, da si je kaj žalega storil, ker je bil baie jako sentimentalen.

Ljubljanski dovtipi o "Narodovi" gonji proti usmiljenkam. "Žane iz Iblane" modruje v zadnjem »Ježu«: »Uni se na veja, kaj misla mi zdej use uštimat. Morbi sa že bral u našh cajtngah, de boma ta narpred ena hiša zidal. Za rafak sma že nafehtal. U ta hiša pa špekulirama en špetau urihat. Zatu k je un za svetmo Petram ud muh. De je pa tist špetau ud muh, sa prou gvišn dohtari nadoužn, zatu k nimaja cajta tista košta pukušat, pa s tud raj prvvoja kakšn šnicl al pa kej družga tuga, kokr pa tista župa. Ce pa uni mislja, gspud »Jež«, de boma mi zdej nehal čes špetau šinfat, se pa hdu motja, zatu k ga mi nč več na morma lajdat. De bo naš špetau vs drgačn, tu je gvišn, zatu k bom imou jest use boumike čes. Tist gspud pa, k sa tud pr našh cajtngah u dinst, pu kusil pa pr elefont u kufehaus pulitka špilaja, boja mel pa špetauska kuhna čes. Tu imama že use tku zmenen, de bo ldem kej nucal. Za frboltarja ud naše hiše pa boma pustaul fistza gspuda, k sa že tku ud ush iblanskh hiš frboltar in pa k imaja tud šrange čes. Ta gspud se ta narbl na take rči zastopja in znaja vornga držat«.

Iz bolnice. V St. Petru na Krasu je včeraj v Križajevi parni žagi mizarskemu pomočniku Antonu Smoletu z Berzine, žaga tri prste desne roke skoraj popolnoma otrgala. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnico.

Sumljivo blago. Policaj je včeraj gnal po Karlovski cesti postopača, ki je nesel v rokah rjuho, čevlje in venec fig. Najbrže si je postopač te reči kje »prisvojil«.

Selitve v tem mesecu je nekako živahna in za naraščaj Ljubljane značilna: Polnijo se tako stanovanja v novih hišah, kakor v starih. Ali manjših stanovanj manjka na vseh koncih! Kam naj gre srednji stan? V dveh ozirih pa se je začelo seljujoče občinstvo po robu postavljati podraženju nekaterih stanovanj, v katerih pa gospodarji ne popravijo, leta in leta nič.

V Ameriko. Danes ponoči odpotovalo je z južnega kolodvora 268 oseb v Ameriko in sicer 239 s Kranjskega in 29 s Hrvaškega.

Ustanova za ženitno opravilo. Pri mestnem magistratu ljubljanskem podeliti je za tekoče leto ustanovo v znesku 200 K, osnovano po tukajšnjem občinskem svetu povodom srebrne poroke Njiju Veličanstev. Do te ustanove imajo pravico uboge, poštene in

v Ljubljano pristoine dekleta, ki so se v času od 24. aprila 1902 do današnjega dne omožile in je prošnje za nje podelitev vlagati do 20. maja t. l. pri mestnem magistratu ljubljanskem.

Izubljenost. Neznano kje v mestu je izgubila dne 3. t. m. dopoldne neka dama zlato kravatno iglo z diamantom. — Natakariča H. M. je izgubila na Starem trgu srebrno zaplestnico s tremi obeski — Narednik 27 pešpolka L. R. je izgubil nekie v mestu denarnico, v kateri je imel 20 K.

Književnost in umetnost.

* Gostovanje g. Danila v Celju.

Član slovenskega gledališča v Ljubljani G. Danilo je v nedeljo 3. t. m. z velikim uspehom gostoval v Celju v. Desetem bratu v ulogi Dolfa. Dvorana »Narodnega doma« je bila natisčena polna. Celjsko pevsko društvo je g. Danilu poklonilo lahorjev venec.

* Krasen kip Prešernov.

Tukajšnji trgovca g. Jernej Bahovec na Sv. Petra cesti št. 2 prodaja krasne kipe Prešernove visoke 42 cm., ki so v kras vsakega salona in ki bodo posebno kresili bralne sobe slovenskih društev. Cena je jako neznatna, samo 7 kron. Izvestno je g. Bahovec s tem kipom slovenskemu občinstvu jako ustregel in ker je kip res lepo delo, ga prav priporočamo. — Kakor čujemo, pride g. Bahovec skoro tudi s prodajo Krsnikovega kipa, ki bo visok 25 cm. brez podstavka in bo veljal 3 K.

*** Sotrudnik šah-rubriki "Dom in Sveta"** V. Košek v Bohumilcah je dobil nagrado za krajšo rešitev neke naloge o 292 potezah od O. Báthy v znesku 100 K. Nagrada je bila razpisana v letu 1900.

*** Slovenski in hrvatski dijaki vpodobljajočih umetnosti** snujejo na Dunaju novo društvo »Vesna«.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Srnjaka so ubili. V Lenassijevo lovišče v bližini Petkovca pri Logatcu so se utihotapili s puškama oborožena posestnika Peter Kogovšek in Jaka Trček z Jožetom Kogovškom, ki je pomagal prvima divjačino goniti; ubili so 20 kg težkega srnjaka in si ga med seboj razdelili; Kogovškova in Trčkova žena sta vedeli, da je srnjak ukraden, vendar ste obe svoj delež pripravili za obad. Dejanja nobeden obdolženec ne taji; sodišče je obsodilo Petra Kogovška na 4 tedne, Jakoba Trčka na 3 tedne težke ječe, Jožeta Kogovška pa na 3 tedne ječe; Marijana Kogovšek in Frančiška Trček sta dobili vsaka po 8 dni zapora. — Na otroka nista pazila. V nedeljo 22. marca t. l. popoldne sta se dela zakonska Gašper in Ana Lovko pred svojo hišo v Martinjaku, med tem ko je 3letni otrok sam brez nadzorstva okoli skakal. Otrok je padel z bližnjega mostu iz višočine 2 metrov na glavo v potok ter je utonil. Sodišče je obsodilo vsacega na osem dni strogega zapora. — Tatvina. Dinar Jakob Barbič se je 20. aprila t. l. pri prodajalni Ivana Dekleja v Ilirski Bistrici skozi okno splazil v urarsko delavnico ter je iz nezaklenjene miznice vzel okoli 22 K, s tem ukradenim denarjem je pa potem dotično noč popival. Obdolženec priznava tatvino in sodni dvor ga je na 5 tednov težke ječe obsodil.

Oče in sin obsojena na smrt. V Sarajevu sta bila kmet Jovo Bartuk in njegov sin Štefan obsojena na smrt, ker sta 80 let starega pastirja Milana Čehanja pobila na tla in ga oropala 80 dukatov, katere si je pastir prihranil tekom celega svojega življenja. Rop sta izvršila, ker sta trpela toliko lakoto, da sta več dni jedla samo travo. Zagovornik je prijavil ničnostno pritožbo.

Balkan.

»Kölnische Zeitung« je dobila iz Carigrada poročilo, da je bilo po dinamičnih napadih v Solunu okoli 400 ljudi, večinoma bolgarskih Makedoncev, od turških vojakov pobitih, ker so se z orožjem v roki ustavljali aretaciji. Nekaj Makedoncev se je s samoumorom odtegnilo aretiranju. Tudi mnogo nedolžnih je ubitih.

Trgovina in promet sta v Solunu sedaj skoro popolnoma ovirana. Oblasti neumorno iščejo člane odbora, ki je povzročil dinamični napad. Vsak dan je radi tega prijetih mnogo oseb. Tudi pri nekaterih ženskah in otrocih so našli dinamične patrone. Včeraj je bilo zopet vrženih nekaj bomb, ki pa niso povzročile nobene škode.

Dne 3. maja se je izvršil atentat na turško stražo v Solunu. Napadalec je bil pri tem ubit. V diplomatskih krogih vlada veliko razburjenje proti anarhističnemu delovanju makedonskega odbora.

Mej zastopniki velevlasti v Carigradu vlada baie mnenje, da se izvedbe reform v tem položaju od turške vlade ne more zahtevati. Zastopniki velevlasti smatrajo kot jamstvo dobre volje turške vlade, da so dobili turški vojniki povelje nastopiti proti vstaškim Arnavtom. Tako poroča iz Carigrada »Kölnische Zeitung«, ki tudi poroča, da so železniške uprave dobile povelje, naj imajo pripravljene vozove za vojake in municijo.

Turški poslanik na Dunaju je imel daljši pogovor z ministrom zunanjih stvari grofom Goluchovskim. Poslanik je poudarjal, da morejo makedonski odbori svoje delovanje razvijati le s pomočjo Bolgarije in da je nujno potrebno, da velevlasti dajo zadnje svarilo Bolgariji, da se prepreči dalekosežni dogodki. Grof Goluchovski je baie izrazil svoje ogorčenje nad anarhističnim delovanjem bolgarskih odborov in je izrazil obžalovanje, da so bile varnostne naredbe turške vlade nezadostne.

»Le Mouvement Macédonien«, v Parizu izhajajoče glasilo makedonskih odborov, je v zadnji številki zopet objavilo dolgo vrsto prizorov in popisov v Makedoniji, kateri razsvetljujejo tamošnji položaj mnogo drugače, kakor marsikateri naših listov.

Gledereform v Makedoniji se pritožuje omenjeno glasilo, da se ni storilo še prav nič, kar bi bilo besede vredno. Tistih par krščanskih orožnikov, ki so jih nastavili, ne pomeni nič, ker so jih vzeli izmed najslabših elementov v deželi. Huda nadloga so turški poljski čuvaji. Ti so pravi lopovi, ki kradejo in ropajo, a se jim nič ne zgodi. Ustanovila se je komisija v Carigradu, ki naj te razmere preišče. Po zgledu prejšnjih turških komisij se seveda še nobenkrat sešla ni. Amnestija, o kateri se je govorilo, je bila le pesek v oči. V maloazijskih ječah vzdihuje okoli 3000 jetnikov, a komaj dvajset so jih izpustili. Toliko proslavljeni inspektorat Halmi-paše ne pomeni prav nič Ves čas, kar je v Kosovem, še ni storil drugega, kakor da je imenoval nekaj sto orožnikov in dobro sprejemal žurnaliste, ki so ga zato hvalili po listih kot »izobraženega in naprednega« moža. Zdej si je pa na povelje iz Carigrada to stvar premislil in ne dá nobenemu tujemu časnikarju dovoljenja, da bi šel v notranjo Makedonijo in si ogledal od blizu tamošnje razmere. Da hojijo vstaške čete po deželi, to je le posledica sedanjega sistema. Da se odpravijo vstaši, je edino sredstvo odpraviti sedanjo oblast in jo nadomestiti z boljšo. Tudi z ruskimi konzuli glasilo makedonskih odborov ni zadovoljno. Oni imajo pred očmi interese Rusije, ne pa interesov tlačnega ljudstva. To je dokazal konzul Rostkovsky. Okoli 200 oseb iz Dimbenja je prišlo konzulom tožiti, kaj trpe od Turkov. Ko so se žene pritoževale, da jih Turki s silo onečaščaj, je rekel Rostkovsky: »To delajo le vam za zabavo!«

Nato popisuje »Le Mouv. Mac.« dogodke, ki so našim čitateljem že znani. Pri tem pa odkriva moralno propalost turških nasilnikov — stvar, o kateri naši listi molče. Stevilo onečaščenih ženskih je ogromno. In to je, kar najbolj žene ljudi k ustanku. Sovraštvo proti Turkom je hkrati prepojeno s studom do turške moralne propalosti, in zato je nepremagljivo in se ne bo dalo pomiriti po nobeni diplomaciji.

Bolgarske čete na Grškem. Iz Aten javljajo: V Larissi so prijeli 30 oseb, ki so nameravale prekoračiti mejo in se pridružiti bolgarskim četam. Grška vlada je opozorila sultanovo vlado na nasilnosti, ki so jim izpostavljeni Grki od strani Bolgarov.

Dunajski »Fremdenblatt« pravi, da bodo prihodnji dnevi pokazali, ako bo treba nastopiti z izrednimi sredstvi.

Iz Carigrada se poroča, da turški veliki vezir zahteva, naj se poda Bolgariji ultimatum, a dvomi, da bi s svojo zahtevo prodrl.

Iz Soluna se poroča, da je dohod avstrijske mornarice prebivalstvo jako pomiril. Na poti pred Solun je tudi že nemško, angleško in rusko brodovje. Vaje avstrijske mornarice, ki so bile napovedane za 15 t. m., odpadejo. Lahki imajo pred Solunom osem ladij z 220 topovi, 155 častniki in 2534 mož. Lsško brodovje pred Solunom je torej polovico tako močno, kakor ondi zasidrano avstrijsko vojno brodovje.

V Carigradu so se vršile razne preiskave pri ondi živčih bolgarskih Makedoncih, a preiskave so bile brezvspešne. Kljub temu so Turki aretirali mnogo sumljivih oseb.

Od kod voditelji bolgarskih vstaških čet? Voditelji vstaških čet so primeroma izobraženi ljudje. Izobraženi so v bolgarskih šolah. Bolgarski eksarh je namreč za šolo jako vnet. Pravzaprav on vodi duševno življenje v Bolgariji in knez Ferdinand je poleg njega jako malo pomenljiva oseba. Bolgarski eksarh je tudi v Makedoniji ustanovil šole, katere so urejene po nemškem vzorcu bolj po načinu realk kakor

pa gimnazij. Tako se je razširil bolgarski vpliv proti jugu Turki so učence teh šol preganjali. Zato so pa ti tem hujski nasprotniki Turkov in stopajo na čelo vstaškim četam.

O dinamičnem atentatu v Solunu se poročajo še naslednje podrobnosti. V nekem delu mesta je bivši bolgarski častnik, ki je dospel v Solun še le pred desimi dnevi, vrgel petnajst bomb. Turški vojniki so ga z drugimi vred takoj ustrelili. Pri napadu je bil med drugimi ubit tudi avstrijski trgovec Trümpler. Glavnega povzročitelja atentata so dobili v osebi bivšega bolgarskega častnika Jourdana, kakor se je sam nazval. Stanovalec je pri neki Italijanki ter po noči neopažen izdelaval bombe. Zasačili so ga po vrnitvi od otomanske banke. Turški častnik a 30 vojniki je obkolil hišo. Pri sebi je imel tedaj Jourdan tri pomočnike, ki so najprej streljali na Turke in metali mednje bombe. Ko je vršel Jourdan drugo bombo, ga je ranila turška krogla na roki. Uvidel je, da se ne more sam braniti, in se ustrelil. Isto je storil eden njegovih pomagačev s klicem: »Tako umirajo Bolgari!«, ostala dva sta pa splezala na streho in z nje tako dolgo streljala, dokler nista padla, zadeta od turških krogelj.

V Beograd je prišlo polno beguncev iz Soluna, ki označujejo položaj kot skrajno nevarno. Prvim napadalcem se je posrečilo uiti. V Solunu so došli še stiri bataljoni turških vojakov. Nad 100 Bolgarov, pri katerih so Turki našli razna morilna orožja, je aretiranih. Dinamični atentat je po poročilih teh beguncev zadnji čbupni čin bolgarskega vstaškega odbora, ki je s svojimi denarnimi sredstvi pri koncu.

V Larisi je aretiranih 30 oseb, ki so hotele prekoračiti mejo, da se pridružijo bolgarskim vstaškim četam.

Vse laško časopisje se bavi z dogodki v Solunu in izraža bojazen, da je vojska neizogibna.

V Skopljem so aretirali šest članov ondotnega makedonskega odbora. Mej aretiranci je predsednik komiteja. Gimnazija je zaprta. Turki imajo v mosejah shode. Bati se je, da Turki masakrirajo vse kristijane, ako se dinamični atentati pojavijo tudi v Skopljem. Taki so namreč zaključki shodov Turkov v mosejah. Pred filijalko otomanske banke in okoli mesta so postavljene straže.

Atentat na železnico. V torek ob 8 uri zvečer, ko je vlak namenjen iz Carigrada v Solun, se je bližal Solunu, sta se razleteli na tiru dve dinamični bombi. Tir in lokomotiva sta poškodovana. Vlak je vkljub temu šel dalje. Človek ni prišel nobeden ob življenje. Ostro se poizveduje po napadalcih, kateri so najbrže pristaši kakega bolgarskega odbora.

Albanska proklamacija. Albanski voditelji so izdali na narod proklamacijo sledeče vsebine: »Cujte vsa mesta in kraji! Sklep ljudstva je, naj bo vsak pripravljn na vojsko. Ko bo izklicatelj drugič dvignil svoj glas, prihitite vsi, mali in veliki, od 17. do 70. leta, in se zberite okoli svojih zastav, ki so že pripravljene. Krvna osveta bo potem odpravljena, nikomur se ne zgodi nič žalega. Vseh selem kraljev (velesil) se je zarotilo proti nam, toda mi nočemo o njih ničesar čuti, čeravno bi jih bilo ne le sedem, marveč sedemdeset in še enkrat sedemdeset«.

Laški naklepi proti Avstriji. V političnih krogih je veliko nezaupanje do Italije, ki je poslala polovico več vojakov pred Solun nego Avstrija. Italija očitno skuša hitro izkoristiti položaj če tudi na škodo Avstrije. Italija skuša z vsemi močmi zagotoviti si moč v Albaniji.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Lurška jama se ne zapre. Deputaciji senatorjev, poslancev in generalnih svetnikov okraja Hautes Pyrenées, kjer se nahaja lurška jama, je obljubil minister-ski predsednik Combes, da se sedaj bazilika in jama ne bo zaprla, da se tako ne povzroči kaka škoda gospodarskim interesom kraja. Sveda s tem ni rečeno, da vlada ne prežene ondotnih redovnikov. — Na dunajski cestni železnici povozen je bil predčerašnjim 76 let stari vpokojeni major grof Humbert Czernin iz Gradca. Njegove poškodbe so jako nevarne. — Glavo odrezali so roparji posestniku L. Cianferoniju, njegovi ženi in njeni unukinji v Figline Val d'Arno pri Florenci in potem hišo oropali. — Stavka uslužbencev cestne železnice se prične v Madridu. — Radine-mirov proti židom beže židje iz Kijeva. Po mestu krožijo vojaki. — Dvoboj se je vršil včeraj v Budimpešti mej poslancema Viskontay in Barta. — 86.700 kg. žvepla pogorelo je na ladnji »Idea« v Ankonu. — Slavnosti 200 letnice Petrograda se prične 20. maja. Slavnosti bodo velikanske. Vse petrograjske gostilne so že natlačene tucev. — Kaznovane »Nowoje Wremja«. Rusko ministerstvo notranjih

zadev je prepovedalo na drobno prodajati list „Ncwoje Wremjae. — Pogorela tovarna. Minolo noč je pogorela izdelovalnica strojev ruske tovarne lokomotiv v Harkovu na Ruskem. v kateri so izdelovali krogle za topništvo. Škoda cenijo na en milijon rubljev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. maja. (C. B.) V zbornici je danes ministerski predsednik pl. Körber odgovoril na interpelacijo poslanca Schönenerja glede ex lex stanja na Ogrskem, da vlada ne namerava ničesar ukreniti, ker ne meni ničesar izvesti, kar bi bilo v dotiki z razmerami na Ogrskem. Na razpravo o nagodbenih predlogah ne more sedanje stanje na Ogrskem niti najmanje vplivati. Če bo nagodba rešena ustavnim putem ali ne, o tem bodo odločevali edino le poklicani faktorji na Ogrskem. V vsakem slučaju bo avstrijska vlada znala varovati najvitalneje interese tostranske državne polovice. — V odgovoru na interpelacijo poslanca Biankinija in tovarišev o dogodkih na Hrvatskem izjavlja Körber, da ne more odgovarjati na zadevna vprašanja, ki se tičejo izključno dogodkov na Ogrskem, ker državni zbor ni kompetenten za tako razpravo. — Predloga poslanca Iro in Biankini, naj se o odgovoru otvori debata, je zbornica odklonila. — Nato se je nadaljevala razprava o nujnem predlogu dr. Stranskega v zadevi „Rectus“-afere. Po govorih obeh glavnih govornikov je zbornica s 70 proti 35 glasovom priznala nujnost predloga in se je pričela nato meritorna razprava. Pri glasovanju o meritum se je pa pokazala nesklepčnost zbornice, vsled česar je predsednik zaključil sejo.

Dunaj, 5. maja. Ministerski predsednik Körber je odgovarjal danes na interpelacijo poslanca Biankinija o dogodkih na Hrvatskem. Ministerski predsednik je dejal, da odgovor odklanja, ker nima Avstrija nobenih ingerenc na dogodke na Ogrskem (!) in ker državni zbor za razpravljanje onih dogodkov ni kompetenten. Predlog poslanca Biankinija, naj se o tem odgovoru otvori debata, je zbornična večina odklonila.

Dunaj, 5. maja. Pri glasovanju o predlogu dr. Stranskega v zadevi dr. Kohna se je v državnem zboru ob polu 3. uri popoldne pokazalo, da je navzočih le 96 poslancev. Radi tega je predsednik moral zaključiti sejo. Prihodnja seja bo v torek. Glavni govornik za Stranskega predlog Čeh Reichstaetter je dejal, da je bil pri nadškofu Kohnu, ki se popolnoma zaveda o tem, da švigajo okoli njega plameni, a zaupa v božjo pomoč, da se bo izkazala pravica. Govornik pravi, da upa od dr. Kohna poboljšanja in da bo zopet vse popravil. Končno pravi govornik, da je vsa afera bila vprizorjena za to, da bi se dobilo za nekega nemškega princea prostor za olomuškega kanonika, ako bi Kohn odstopil in bi bil knez Hohenlohe izvoljen na dr. Kohnovo mesto. Ako bi se to res zgodilo, bi moravsko ljudstvo pokazalo krepek odpor.

Olomue, 5. maja. Nadškof Kohn je poslal moravski duhovščini pismo, v katerem pravi, da so trditve, da bi bil on dominikanca Strnada hotel zapeljati h kršenju spovedne molčečnosti, popolnoma neresnične. O tem sploh z nobenim ni razpravljaj. Duhovščina naj o tem pouči ljudstvo.

Lvov, 5. maja. V tukajšnjih mestnih zaporih so kaznjenci devet ur neprenehoma demonstrirali. Razbili so vso opravo.

Rim, 5. maja. Cesar Viljem je povabil k sebi kardinala Gottija.

Berolin, 5. maja. „Tagblatt“ javlja o obisku cesarja Viljema v Vatikanu: Vhod v Vatikan je bil v primeri s

skromnim Edvardovim obiskom nad vse slovesen, kajti ni prišel kot kak protestantski knez marveč kot kak katoliški vladar. Papež mu je prišel nasproti čez prag vsprejemne dvorane ter ga pozdravil v francoščini. Cesar je bil tako ginjen vsled prisrčnega sprejema papeževega, ki dolgo ni izpustil njegove roke, da niti ni mogel takoj odgovoriti. Govorila sta mej drugim tudi o zadevi „Babel in bibel“.

Lindau, 5. maja. (C. B.) Princezinja Lujza Toskanska je sinoči ob devetih povila princezino.

Carigrad, 4. maja. Turška vlada je poročevalcem tujih listov prepovedala vstop v Staro Srbijo in Makedonijo, radi tega se preselijo poročevalci v Beligrad, od koder bodo poročali.

Umrlj so:

21. aprila. Terezija Prelesnik, gostija, 72 let, Cerkevne ulice 21, mrtvoud
22. aprila. Simon Klopčič, posestnik, 69 let, Cesta v mestni log 27, Emphysema, Paralysis cordis
23. aprila. Franja Drapek, delavčeva hči, 1¹/₂ mes., Tržaška cesta 24, črevesni katar.
27. aprila. Vincencij Kropar, delavčev sin, 9 mes., Strelške ulice 15, Meningitis.
28. aprila. Pavel Mole, pekov sin, 9 ur, Karlovska cesta 30, življenske slabosti.
29. aprila. Anton Žgajnar, tesar, 40 let, Ilcovca 17, Marasmus senilis, Pneumonia catarrh. — Fran Košak, dnoar, 76 let, Karlovska cesta 7, ostarelost. — Marija Sojar, usmiljenka 23 let, Radeckega cesta 11, jetika
2. maja. Avgust Jak, knjigovodja, 60 let, Gorupove ulice 3, Carcinoma hepatis — Avgust Tičar, zidarjev sin, 9 mes., Cerkevne ulice 21, črevesni katar. — Emerih Zavadil, strojevodjev sin, 9 let, Resljeva cesta 25, vnetje možganske mrene — Josip Dolenc, krojač, 59 let, Cerkevne ulice 7, sridenje jeter
3. maja. Simon Rutar, c. kr. gimnazijski profesor, 52 let, Dunajska cesta 19, vsled opeklin. — Marija Zalar, delavčeva hči, 3¹/₂ leta, Orlove ulice 5, Bronchitis capillar. — Marija Žitnik, delavčeva hči, 11 let, Strelške ulice 15, jetika.

V bolnišnici:

28. aprila. Josip Gril, kolar, 27 let, Pneumonia tubercul.
29. aprila. Franja Hafner, kajzarjeva žena, 23 let, Peritonitis.
1. maja. Josip Mikuš, gozdarski provizionist, 61 let, jetika.
2. maja. Jera Grum, dekla, 18 let, jetika. — Ig Vidic, gostač, 58 let, vnetje ledvic

Zahvala. 616 1-1

Slavno ljubljansko prostovoljno gasilno društvo je povodom požara, ki je včeraj izbruhnil v moji tukajšnji tovarni usnje, s svojim naglim dohodom, svojim vspešnim in požrtvovalnim gašenjem dosegljo, da se je omejila katastrofa na razmerno majhen del tovarne.

Cutim se torej dolžnega, da se slavnemu ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu društvu, njegovemu poveljniku stotniku gospodu L. Stricliju in njegovemu namestniku gosp. J. Turku najodkriteje zahvalim.

Istotako se iskreno zahvaljujem vojaški posadki, c. kr. orožniški patrulji in mestni policijski straži za pomoč, s katero je pospeševala rešilna dela, da je zastražila in čuvala tovarniško poslopje.

Karol Pollak,
lastnik tovarne za usnje.

Ljubljana, dné 4. maja 1903.

Poslano. 610 1-1

Dné 25. aprila je »Slov. Narod« prinesel v svojih predalih Izjavo, katero sem jaz podpisal 17. aprila t. l. ter poslal na uredništvo »Slovenca« s pripombo, da dotično izjavo objavi takoj dné 18. aprila t. l.

Ker pa »Slovenec« ni hotel omenjene izjave sprejeti, je pa g. Ant. Hrovatin ml. brez moje vednosti in dovoljenja poslal izjavo v »Slov. Narod«. Imel je s tem najbrže namen moje osebo diskreditirati pri celem katoliškem narodni stranki.

Ze sem enkrat za vselej v »Izjavi«, poslani v »Slovenca« ob priliki zadnje deželnozborske volitve protestiral, da bi kdaj moje ime stalo v predalih »Slovenskega Naroda«, kjer se blati in osramotuje vse, kar je še poštenega na svetu.

Toliko v pojasnilo. Jaz nisem omenjene izjave nikdar v »Slov. Narod« poslal; s kakim dovoljenjem da je poslal g. Hrovatin v »Slov. Narod«, mi ni znano, a hotel se bodem prepričati, kje si je to dovoljenje prisvojil

Vrhpolje dné 2. maja 1903.

Ivan Lavrenčič

Dunajska borza

dné 5. maja.

Skupni državni dolg v notah	100.75
Skupni državni dolg v srebru	100.60
Avstrijska zlata renta 4%	121.25
Avstrijska kronska renta 4%	101.10
Avstrijska inv. renta 3 ¹ / ₂ %	93.75
Ogrska zlata renta 4%	121.25
Ogrska kronska renta 4%	99.55
Ogrska inv. renta 3 ¹ / ₂ %	92.35
Avstro-ogrsko bančne delnice	16.23
Kreditne delnice	672.—
London vista	239.75
Nemski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	117.—
20 mark	23.43
20 frankov	19.07
Italijanski bankovci	95.25
C. kr. cekini	11.30

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dni.	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padevina v 24 urah v mm.
4.	u. zveč.	726.6	12.6	sl. jzah.	obl.	8.3
5.	zjutraj	726.6	8.9	brezvevtr.	dež	
2.	popol.	728.4	15.5	sl. jzah.	obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 13.7° normale, 12.5°.

Zlata cena

dné 5. maja 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za maj	K 7.61	do	7.72
» » oktober	» 7.42	»	7.43
Rž za oktober	» 6.46	»	6.47
Oves za oktober	» 5.55	»	5.57
Koruzna za maj	» 6.27	»	6.28
Koruzna za julij	» 6.32	»	6.33

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.85	do	8.50
Rž južne železnice	» —	»	7.30
Ječmen	» 6.40	»	7.25
» ob Tisi	» 6.70	»	7.75
Koruzna ogrska	» 6.70	»	6.85
Čmkanv	» 7.20	»	7.60
Oves srednji	» 6.40	»	6.60
Fizol	» 6.75	»	13.75

617 1-1

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je naš preljubljeni oče itd. gospod

Matej Šolar

posestnik in fužinar

danes ob 11. uri zvečer po dolgi in mučni bolezni v 75. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pokojnega boče v sredo dné 7. t. m. ob 6. uri popoldne.

Mase zadržnice se bodo brale v f. rni in podružni cerkvi v Kropi.

Kropa, dne 4. majnika 1903.

Fran Šolar, Josip Šolar, kaplan, sina. — Kati, omož. Oblak, Marija, omož. Jalen, Ivana, hčere.

618 1-1

Učiteljski zbor o. kr. drž. gimnazije v Ljubljani javlja tužno vest, da je dné 3. majnika po noči v 52. letu svoje dobe nenadoma umrl gospod

Simon Rutar

c. kr. gimn. profesor VII. čin. razr., konservator centralne komisije za preiskovanje in ohranitev umetnin in zgodovinskih spomenikov, dopisujoči član kraljevske akademije srbske v Belgradu.

Pokojnikov pogreb je bil danes, dné 5. maja t. l. ob petih popoldne iz mrtvašnice na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dné 7. majnika ob 8. uri zjutraj v nuški cerkvi. Zgodovinska veđa je izgubila z učenim možem odličnega strokovnjaka in preiskovavca, njegovi tovariši odkritosrčnega prijatelja jeklenege značaja, mladina pa ne samo blagohotnega učitelja, ampak tudi radodarnega podpornika in dobrotnika.

Slava njegovemu spominu!

V Ljubljani, dné 4. maja 1903.

608 3-2

Služba

cerkvenika in organista

pri dekanijško-župni cerkvi v Šmarji pri Ljubljani je nastopiti takoj. Oglasiti se je pri župnem uradu.

St. 1945.

Razpis natečaja.

614 3-1

Na petrazredni c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji je stalno popolniti

mesti dveh učiteljev in ene učiteljice

z dohodki IV. (četrttega) plačilnega razreda idrijskega učnega osebja, t. j. z letno plačo 1000 K, aktivitetne doklado letnih 200 oziroma 160 K ter s pravico do šest petletnic po 100 oziroma 80 K.

Lastnoročno pisane in po predpisih opremljene prošnje z dokazili učne sposobnosti za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom je predpisanim službenim potom

tekem štirih tednov

pri podpisnem c. kr. rudniškem ravnateljstvu vložiti.

C. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji,

dné 1. majnika 1903.

Lak, kovinasti, mrzel uporabljev, v poljubni boji, za pozlatanje, optike, kleparje itd., je v zalogi pri tvrdki **REATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 23 11-9

Vabilo

na

občni zbor

kmetijskega društva v Dobrunjah
reglstr. zadr. z omejenim poročtvom,
ki se vrši

dné 21. maja t. l.

ob 3. uri popoldne

v hiši Franceta Rožnika v Dobrunjah št. 81.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Razpust zadruge.

613 1-1

Načelstvo.

NB Ako ob 3. uri sklicani občni zbor ne boče sklepčen, se boče vršil ob 4. uri ravnostega dné drugi občni zbor, kateri boče brez ozira na število navzočih zadržnikov pravoveljavno sklepal

Na prodaj je

hiša in hlev,

53 mernikov posestva in več travnikov gozdov in planin in srenske pravice, gospodarsko orodje in živina. Vse v dobrem stanju. 615 1-1

Natančnejša poasnila daje posestnik J. Jesenko v Žerovnici na Gorenjskem.

Kdor želi imeti dober harmonij vrhniškega ali ameriškanskega sistema, ta naj blagovoli pisati na naslov: A. Luznik, Vrhniška pri Ljubljani.

264 21

V najem se odda

hiša

na Javorniku s petero stanovanji stoječa pri cesti, pripravna za kako obrt. Par streljajev proč se boče gradila nova železnica. — Več se izve pri lastnici Mariji Peternel štev. 52, pošta Javornik, Gorenjsko. 596 3-1

Proda se po nizki ceni

Wolfov besednjak.

Kje, pové upravništvo »Slov.« 611 1-1

Zdravišče Krasno, prijetno letovišče. — Postaja južne železn.: Poličane; 6 ur od Dunaja. Sezona: maj do septembra.

Rogatec-slátina

„Biser zelene Štajerske“.

1902

gostov 3100 (do sedaj najviše število).

Studenca: „Templov vrelec“ in „Styria vrelec“ sta po svoji dobroti najbližja Karlovim varom in Marjinim varom, sta zdravišče bolnim na želodcu, črevah, jetrah, obistih, pomoč zoper katar v pljučah in sapniku itd. Velik park, razširni gozjdovi — Troje kopališč za gorke, mrzle in kovinske kope. Zdravljenje z mlekom, sirotko, kečrom. Izbrana godba — razni sport — raznovrstno društveno življenje. — Brošure in prospekte pošilja

574 1-1 vodstvo.